

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3—3878

No. 3. — Štev. 3.

NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 4, 1936. — SOBOTA, 4. JANUARJA, 1936

Volume XLIV. — Letnik XLIV.

PREDSEDNIK JE POJASNIL KONGRESU SVOJE NAZORE Italijansko vojaštvo v domovini se je začelo puntati

PRIPRAVE ZA USMRTITEV HAUPTMANNA

Za Hauptmannovo usodo se zanima cel svet. Kaznilnica bo zastražena. — Usmrtnitev ne bo gledaška igra.

TRENTON, N. J., 3. jan. — Medtem ko se Hauptmannovi odvetniki pripravljajo na zaslišanje pri razpravi pomilostilnega sodišča o Hauptmannovi prošnji, so kaznilniški uradniki pričeli pripravljati vse potrebno za usmrtnitev.

Pomilostilno sodišče bo razpravljalo o Hauptmannovi prošnji v pondeljek ali torek. Kaznilniški ravnatelj polkovnik Mark O. Kimberling je imel konferenco z zastopniki časopisov in radio postaj. Kimberling je rekel, da bo 18 časopisom dovoljeno imeti svoje zastopnike v smrtni sobi in da bodo poročevalci imeli svoj glavni stan v delavnici nasproti kaznilnici. Kimberling je dovolil, da smejo v svoj glavni stan napeljati brzojavne in telefonske žice, katerih pa se ne smejo posluževati pred nočjo usmrtnitve.

Ker je kaznilniški ravnatelj uverjen, da se bo okoli kaznilnice ono noč zbralo mnogo radovednežev, je že odredil, da bo policija z vrvmi zaprla eno ulico okoli kaznilnice.

Kimberling je tudi že izdal predpise za poročevalce. Na posestvu kaznilnice ne smejo biti priprave za pošiljanje poročil po radio in nikdo v kaznilnico ne sme prinesiti fotoaparatov. Vstopnice bodo dobili zastopniki šestih časniških agencij, ena radio postaja in 11 listov iz New Yorka, Philadelphije, Newarka in Trentona.

Po postavi mora biti pri usmrtnitvi navzočih 12 prič, in ker vlada splošno zanimanje za Hauptmannovo usmrtnitev, je ravnatelj Kimberling odločil, da bo ta mesta zasedlo 12 časnikažev.

“Vprizorili ne bomo gledališke igre,” je rekel Kimberling. “Znano nam pa je, da se za to zanima celi svet. Zato hočem sodelovati z vami do skrajne meje.”

Smrtna soba meri komaj 30 kvadratnih čevljev in ima v njej prostora kakih 30 ljudi.

Poročilo, da je Hauptmannova žena Ana za sebe in svojega 3-letnega sina Manfreda že kupila vožne listke pri neki nemški parobrodni družbi, so vse tri parobrodne družbe, katerih parniki vozijo v nemška pristanišča, zanikale.

Naročite se na “Glas Naroda” največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

NEVAREN ZLOČINEC ARETIRAN

Detektivi so prijeli Tommy Touhyja v njegovem stanovanju. — Neozdravljivo bolan na pljučih.

CHICAGO, Ill., 3. jan. — Po dolgem zasledovanju je padel v roke pravice poglavar zloglasne Touhyjeve tolpe, Tommy Touhy, ki pa je zapisan smrti.

Ne da bi oddali kak strel, je šest zveznih in krajevnih detektivov prijelo 44 let starega bivšega poglavarja zločinske tolpe v postelji v njegovem stanovanju v severnem delu mesta.

Touhy je neozdravljivo bolan ali na sušici ali na raku. Touhy je tako slab, da ni mogel niti zgrabiti revolverja, ki je ležal na mizi poleg postelje. Mesto tega je samo dvignil dve suhi, tresoči se roki, ko so detektivi ukazali: “Dvigni roke!” In povelju se je pokoril.

Zaradi njegovega zdravstvenega stanja ga bodo oblasti naglo postavile na zatožno klop in bo najbrže prepeljan v Minneapolis, kjer je pred enim letom oropal neki poštni voz za \$50.000.

Touhyja so detektivi iskali 30 mesecev. Med mnogimi zločini, ki jih ga dolže, je tudi poštni rop v znesku \$105.000 leta 1933 v Charlotte, N. C.

Touhy je otrok prohibicijske dobe in ga prištevajo k najnevarnejšim zločincem. In dasi je izvršil mnogo velikih ropov, vendar je stanoval v skromnem stanovanju, za katerega je mesečno plačeval \$37.50.

Skupno z njim so bili prijeli njegova žena Jessie, dve hčeri: 21 let stara Eleanor in 24 let stara hči, ki je poročena z Eddijem Ryan, ki je bil tudi aretiran.

V prvotni Touhyjevi tolpi je bilo šest bratov, od katerih je bilo prijetih pet. Prijet ni bil samo Eddie, o katerem pa tu di domnevajo, da je že mrtev. Roger je bil zaradi odvedbe Johna Factorja obsojen na 99 let ječe in se nahaja v zaporu v Joliet, Ill. James je bil ubit že v pričetku svojega zločinskega življenja; Joseph in John sta padla v boju s Čeponijsko tolpo.

Bratje Touhy so v prohibiciji razpečevali žganje in so bili v vednem boju z Al Caponijem in njegovimi tovariši. Po odpravi prohibicije pa so se oprijeli odvajanja in ropanja.

Ali ste že naročili Slovensko - Amerikanski Koledar za leto 1936. — Vreden je 50 centov.

VLADA SEVEDA ZANIKUJE VSA TOZADEVNA POROČILA

Kaj se godi v Italiji, kjer vlada nastrožja cenzura? Neki pariški časopis je včeraj objavil, da so se začeli italijanski vojaki puntati. Rimska vlada je vsa tozadevne vesti seveda takoj dementirala. Mussolini je pa ponovno prečital govor, ki ga je imel pred desetimi leti ter vsebuje sledeče besede: — Če se dva elementa zapleteta v nespravljiv konflikt, je nasilje edin izhod.

PARIZ, Francija, 13. jan. — Tukajšnji protifašistični časopis “L'Oeuvre” je objavil danes brzojavko, da so se italijanski vojaki, ki so imeli biti poslani v Afriko, spuntali ter usmrtili več članov fašistične milice. Tej demonstraciji proti vojni so se pridružili tudi civilisti. Vojaske oblasti so dale zapreti veliko število demonstrantov.

Vstaja se je završila v mestu Lugd di Romagna.

V romunskem pristanišču Constanza se je spuntalo moštvo italijanskega tovornega parnika “Corona Ferrera”.

TUNIS, 3. januarja. — 37 vojakov-domaćinov, ki so se spuntali v Tripoli, usmrtili nekega italijanskega častnika ter nato pobegnili v Francoski Tunis, so francoske predstraže razorožile in aretirale.

PREDSEDNIKOV SIN SLIŠAL PIKRO BESEDO

WASHINGTON, D. C., 2. — Ko se je nekoč peljal sin predsednika F. D. Roosevelta, Franklin Roosevelt, iz Cambridge v New York, je na cesti došel nekega mladega fanta in ga povabil v svoj avtomobil.

Radio v avtomobilu je prinašal dnevne novice, med katerimi je bila tudi omenjena brezbrizna vožnja predsednikovega sina.

Tedaj pa pravi fant, ne vedoč, s kom se pelje: “Ali ni žalostno, da ima tak človek, kot je predsednik Roosevelt, takega sina?”

KANADSKO ŽGANJE

ALBANY, N. Y., 3. januarja. — V soglasju s trgovsko pogodbo med Združenimi državami in Kanado bo cena kanadskega žganja znatno padla in ravno tako bo morala pasti cena domačega in škotskega žganja.

Za kanadsko žganje, ki je staro štiri leta, ne bo več treba plačati \$5 pri galoni, temveč samo \$2.50. V pogodbi pa je predpisana kvota in če je prekoračena, je treba plačati staro carino.

LANSING, Mich., 3. jan. — Urad za državno kontrolo žganja je znižal ceno steklenice žganja vseh vrst od 10 do 85 centov. Pri tem pride v poštev 20 vrst kanadskega žganja. Z ozirom na znižano carino na importirano žganje bodo tudi domače distilerije prisiljene postaviti svojim izdelkom nižje cene.

MANJ PIJANIH AVTOMOBILISTOV

WASHINGTON, D. C., 2. januarja. — Nasprotniki prohibicije so udarili po njenih zagovornikih s tem, da so objavili svoje poročilo in s številskimi dokazali, da je, odkar je zopet dovoljena opojna pijača, mnogo manj pijanih avtomobilistov.

SODNIK BO POROČAL ZASTONJ

WAUKEGAN, Ill., 2. jan. — Sodnik Henry F. Wallenwein je naznanil, da bo poročil v letošnjem prestopnem letu vsak par, ki more dokazati, da je nevesta na pravi način prestopnega leta zasnubil svojo ženino. Ko je sodnik Wallenwein leta 1932 stavil isto ponudbo, je zastonj poročil 29 parov.

VSTOPNICE ZA KONGRES IZDANE

WASHINGTON, D. C., 3. januarja. — Kongresni uradniki pravijo, da je bilo popraševanje po vstopnicah za večerjo sejo kongresa tako veliko, kot še nikdar. Vrtar je rekel, da bi mogel v nekaj minutah razdati 10.000 vstopnic.

ELLSWORTH SE NISO NASLI

DUNEDIN, Nova Zelandija, 3. januarja. — Angleška in avstralska vlada ste poslali parnik Discovery II. proti antarktiku, da išče ameriškega polarnega raziskovalca Lincolna Ellswortha, ki je pred več kot enim mesecem poletel proti južnemu tečaju in od tega o njem ni bilo nikakega glasu. Rešilna ladja ima na krovu dva aeroplana, živčev in zdravi-la.

LINDBERGH ODPOTOVAL IZ LIVERPOOLA

LIVERPOOL, Anglija, 3. januarja. — Charles A. Lindbergh se je s svojo družino odpeljal iz Liverpoola neznano kam. Najbrže je šel k svaku svoje žene J. Lewellyn Morganu v Landaff v Walesu.

Svojega triletnega sina Johna, zaradi katerega je pobegnil iz Amerike, Lindbergh ne izroči v oskrbo nikomur, kot samo svoji ženi.

AVTOMOBILI SO ZAHTEVALI 38,000 ŽRTEV

Po poročilu Nat'l Safety Council je število narastlo za 1 odstotek. — Najvarnejši mesti Milwaukee in Providence.

CHICAGO, Ill., 3. jan. — Kot naznanja National Safety Council, so lansko leto nesreče z avtomobili dosegle nov rekord. Lansko leto je bilo pri avtomobilskih nesrečah ubitih 36.400 oseb, v primeri s prejšnjim številom 36.101. Število smrtnih slučajev je tedaj narastlo za 1 odstotek.

Z ozirom na to, da je prebivalstvo Združenih držav narastlo, pride na smrtni slučaj isti odstotek kot lansko leto, namreč 28 in pol odstotka na 100.000 ljudi. Z ozirom na to, da je število avtomobilov narastlo za 4 odstotke in je bilo 6 odstotkov več bencina porabljenega kot lansko leto, so smrtni slučaji narastli za 1 odstotek.

Ako bi avtomobilske nezgode rastle v istem razmerju s številom avtomobilov in množino porabljenega bencina, bi znašali smrtni slučaji okoli 38 tisoč.

Vzhodne države so znižale smrtni nesreče za 3 odstotke, osrednji zapad pa jih je zvišal za pol odstotka, južne države pa za 3 odstotke. Toda jug je porabil 8 odstotkov več bencina od lanskega leta.

Mesto Milwaukee ima čast kot najvarnejše mesto glede avtomobilskih nesreč, Providence, R. I., pa zavzema drugo mesto.

V Greater New Yorku je pri avtomobilskih nesrečah izgubilo življenje 954 oseb, l. 1934 pa 1026.

VENIZELOS ZA KRALJA

ATENE, Grška, 3. jan. — Bivši ministrski predsednik E. Venizelos je z odprtim pismom pozval svoje republikanske pristaje, da podpirajo kralja Jurija II. v njegovi politiki.

“Ako bo kralj Jurij dosegel narodno edinstvo,” pravi Venizelos, “mu moramo dati vse priznanje in republikanci morajo pokopati zadevo napačnega plebiscita. Ako se z našimi republikanskimi ideali kralj strinja in s tem postavi krono republiko, ki je živela pod njegovim starim očetom, kraljem Jurijem I. in če se izogne pogrešku svojega očeta Konstantina, tedaj ga moremo podpirati.”

Venizelos v svojem pismu tudi prosi liberalno stranko, da izposluje, da bodo volitve, ki so razpisane za 26. januarja, preložene.

“PROTI AVTOKRACIJI IN VSE ZA NAPREDEK!” — JE NJEGOVO GESLO NOVI DAVKI NISO POTREBNI

Predsednik je ožigosal negativni program nasprotnikov. — Pozval jih je naj zahtevajo od kongresa odpravo “New Deala”. — Zvezni proračun bo kmalu uravnovešen. — Njegov govor je poslušalo na milijone ameriških državljanov.

WASHINGTON, D. C., 3. januarja. — Predsednik Franklin D. Roosevelt je na izredni večerni seji obeh zbornic kongresa prečital svojo letno poslanico ter se pri tem posluževal nenavadno ostrih besed.

Napadel je avtokrate v inozemstvu in v tej deželi ter pozval kongres, naj obračuna s kritiki “New Deala”, naj skrbi za najstrožjo nevtralnost in za izdatno obrambo dežele.

Govor, ki je bil tudi kampanjski dokument prvega reda, je po radio poslušalo na milijone ameriških državljanov v vseh delih dežele.

Gotovim elementom trgovskega sveta je očital, da so se združili v boju proti svobodi, hoteč se znova polastiti moči, nato pa ugotovil, da vzdržuje svetovni mir komaj deset do petnajst odstotkov svetovnega prebivalstva.

Najodločneje je obsodil diktatorje starega sveta. Cikal na Stalina, Hitlerja in Mussolinija, po imenu jih pa seveda ni imenoval.

Z oziroma na notranje zadeve je izjavil, da bo zvezni proračun kmalu uravnovešen, ker izdatki zvezne zakladnice naraščajo in ker bo treba trošiti vedno manj denarja v reliefne svrhe. Omenil je, da sedanjih davkov ne bo treba zvišati.

Onim, ki nasprotujejo “New Dealu” je dejal: — Če vam ni “New Deal” povšeči, ga lahko v kongresu ovržete. Rečem vam, da je v rokah ljudske vlade sila zdrava in na mestu. V rokah politične avtokracije bi pa pomenila sila okove za svobodošine naroda.

Avtokratom v inozemstvu je Roosevelt očital, da ne streme po miru, pač pa po vojni, kar je v očitem nasprotju z željami narodov, ki jim vladajo. Ti narodi nimajo nikake možnosti, da bi spremenili svojo vlado.

Pohvalno je omenil Kanado, ki je sklenila z Zdr. državami važno trgovsko pogodbo.

Predno se je pojavil predsednik v spremstvu svojega sina Jamesa v Kapitolu, je imela poslanska zbornica kratko sejo, pri kateri je demokratski voditelj Bankhead predlagal, naj se zbornica takoj, ko bo prečital predsednik svojo poslanico, odgodi do torka.

Predsednik je govoril z mirnim glasom ter le sempatam napravil kratek odmor, da bi dal svojim besedam poudarka. Ko je stopil v dvorano, je nastalo tako silno ploskanje, da več kot dve minuti ni mogel spregovoriti nobene besede.

Značilne so izjave, ki so jih podali o predsednikovem govoru nekateri znani politiki.

Polkovnik Frank Knox, ki bi rad nadomestil Roosevelta v Beli hiši, je rekel: — To je bil skozin-skoz političen govor, s katerim je otvoril kampanjo za ponovno izvolitev.

— To ni bila otvoritev kongresa, — je rekel senator Vandenberg, — pač pa otvoritev kampanje, ki bo podžgala ljudske mase.

Predsednik republikanskega narodnega odbora, Henry P. Fletcher, je dejal: — To je bilo čisto navadno politično žlobudranje.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ED. SIEBRECHT:

STRAHOTNA POTNICA

Na letališču nekega mehiškega mesta se je javil neki tujec. Pilot je osuplo vrtel posetnico v roki: Don Alfonso Alfarero. Tvorinar. — "Kaj bi pa rad? Naj pride!"

Majhen, zavaljen Mehikanec je prisopihal v pisarno. Temne oči so obupno zrlje okrog sebe.

"Gospod," je začel kar na lepem tožiti, ko da bi govoril kakemu dobremu znanecu, "bog človek sem, a tudi jako nesrečen. Glejte, moja uboga žena, moja uboga žena bo morala umreti, če nama vi ne priskočite na pomoč!"

"Oprostite, jaz sem pilot, nisem pa zdravnik!" je odgovoril pilot.

"Saj prav za to sem prišel k vam," je spet začel mož jadicovati. "Letalca potrebujem. Dobrega, zanesljivega letalca — in to ste vi. Stanujem v mestu Santa Rosalia. A ondotni zdravniki so obupali nad mojo ženo. Pa je še mlada, tako lepa... Saj jo boste sami videli... kako je res lepa. Pa mi je neki prijatelj pisal, da je v Združenih državah, blizu mehiške meje, majhno zdravilišče, sanatorij. Prav sredi tihe pokrajine stoji, kraj lepega jezera. Vrhovni zdravnik, dr. Franklin, pa je strokovnjak prav za bolezen, kakršno ima moja žena. Z vlakom pa se moja žena ne more peljati, je prelahotna. Tudi v spalnem vagonu ne, niti s posebnim vlakom. Tisto tresenje in butanje bi jo umorilo. Zato vas prav lepo, iskreno prosim, napravite vi bolniški prevoz po zraku!"

"Ali je pri sanatoriju kako letalsko pristanišče?"

"Obrežje jezera je ondi tri sto metrov široko in nekaj kilometrov dolgo. So trdna peščena tla, kjer boste mogli izlaska pristati. Moji uslužbenci vas bodo pričakovali in spravili bolnico k zdravniku, ki jo bo rešil. Pomagajte mi! Cena je brezpomembna, za denar mi ni..."

Drugi dan je letalo odletelo v Santo Rosalia. Pilot je bil prost in morda bi res rešil človeško življenje in kak lep postranski zaslužek bi tudi ne bil odveč. Z letališča sta se letalec in njegov monter Bobby z avtom odpeljala v mesto. Oni sta dobila znanca, ki je bil vodja neke severnoameriške zavarovalnice. Vprašala sta ga, ali pozna tvorničarja.

"Ta je res bogataš," je odvrnil, "saj je pravkar zavaroval svojo ženo za sto petdeset tisoč dolarjev soper nezgode z letali." Pilot in monter sta se presenečeno spogledala. Čudna previdnost je nasprotovala brezpozornemu zaupanju v pilota, kar je Alfarero zatrjeval. Toda Bobby, ki se je zmeraj rad pošalil, je menil: "Kr ima svojo ženo tako neznansko rad, zato jo je p atudi tako izredno visoko zavaroval. Če bi umrla, se vendar z majhno vsoto ne bi mogel potolažiti. Velika ljubezen — velika zavarovalnina!"

Pilot se je odpeljal k donu Alfonsu, ki ga je sprejel z vzhodno zgornostjo in pretirano hvaležnostjo. Nato je odvedel svojega gosta v sobo k bolnici. Tu je ležala lepa, črnolasa gospa in je mlo proseče zrla pilota s svojimi žalostnimi očmi. Podala mu je izhujšano roko, ki je bila njena koža ko pergament. Ko je hotela nekaj reči, je mož skrbno odpravil gosta iz sobe.

"Zdaj vidite, kako je bolna ta moja uboga golobica. Morate mi pomagati, sennor."

Naglo je bil pilot pri letalu,

kjer je bil Bobby že nared. Čez nekaj minut se je pripeljal bolniški avto, dva moška sta na nosilnici dvignila ženo iz avta, jo odnesla k letalu in jo potisnila skozi ozka vrata v oddelke za potnike. Bolnica je bila do vratu zavita v odeje, obraz ji je bil gosto zastrt, le črni lasje in temne oči so bile videti skozi pajčolan.

"Vsakega potnika je treba privezati," je dejal pilot.

"To bom pa že jaz," je hitel soprog ves v skrbeh, "z ubožico je treba prav previdno ravnati."

Potegnil je jermene čez bolnico in je pritrdil oba konca nosilnice na sedeže. Potem se je poslovi! od svoje žene, se sklonil čez njo in dvignil zasoljene oči. Pilot se je ozrl v stran, a Mehikanec se je poslovil: "Se enkrat, iskreno zahvaljeni, dragi gospod! Ne bom pozabil tega, obilno vam bom povrnil."

Vzlet. Spočetka je šlo vse gladko. V vrh gorskega grebena je pritisnil vihar in toča se je usula na letalo in vihra ga je strahovito premetavala sem in tja. Pilot je zamenjal svoj sedež z monterjevim, da bi pogledal, kako je spotnico, ki je imela brčkone že morskno bolezen. Na spodnjem koncu nosilnice se je bila odeja premaknila. Tedaj je zagledal, da je tihvala v majhnem čevljičku iz irhovine — lesena noga! Reva je imela torej protezo, brez dvoma se je kdaj močno ponesečila. Seveda je bilo zdaj še bolj razumljivo, da je bil njen mož tako v skrbeh zanjo in mu je bilo tako hudo. Odel jo je, ni se zgenila, zdelo se je, da je pač zaspala.

Leteli so naprej. Da bi preleteli prav oster gorski greben, se je moralo letalo močno nagniti. Obe krili sta leteli navpično med nebom in zemljo. V kabini je strašno počilo: bolnica je brčkone padla na tla. Bobby se je splazil nazaj, da bi zadelo preiskal. Našel je — dvojje golih lesenih nog, ki sta navpično štrleli kvišku. V jermenju je visela — z blagom ovita — lesena lutka! Glava je bila iz voska, a tako pristno ponarejena, da bi bila vsakemu panoptikumu v čast. Na lobanjo so bili prilepljeni pristni lasje, tudi roke so bile lepo ponarejene iz voska. Šele zdaj se je obema bliskovito pojasnilo, zakaj je bila zavarovalnina tako visoka. "Brez dvoma bova strmoglavi-

la na zemljo," se je hudoval monter, "ali pa naju bo razstrelilo. Ta mehiškanski zlikovec je brčkase skril kako bombu v to lutko, ki se bo ob svojem času vnela. Letalo se bo raztreščilo, on bo dvignil visoko zavarovalnino in s svojo živo ženo bo kam pobegnil."

Tudi pilot je prebledel, vendar je ostal miren. "Brž vse preiskati!" je zapovedal monterju, "da najdeva prižigalno vrvico." A vse iskanje je bilo zaman.

"Ah kakšen tepec sem!" je zakričal v hrumenje motorja pilot, "saj je jasno: lutka sama je peklenški stroj!"

Naglo je bilo treba pristati. A kako, ko so bili spodaj še temni gozdovi in škrbaste pečine gora! Slednjič se je prikazala jasa. V strmih zavinkih je frčalo letalo v globino in trdo pristalo na travnata tla. Letalec sta planila ven, stekla za nekaj sto korakov daleč od letala, saj sta bila prepričana, da se bo peklenški stroj zdaj izprožil.

Toda ničesar se ni zgodilo. Prišlo je nekaj Indijancev k njima in vsi so čakali, čakali dv uri, tri ure. Slednjič je pilota prešlo potrpljenje s tovaršem se je splazil v kabino in previdno dvignil leseno potnico. V notrini je zapreketalo. Smotnik? Ali dinamit v praškah?

Z nosilnico sta se vrnila k Indijancem. Ti so zalučali svoje dolge nože v lutko, ki je ležala na travi. Skozi reže se je usal iz blaga bel prašek na travo. Morda celo nitroglicerini? Bobby se je ohrabil: vtekuil je prst v prašek, ga poduhal, obližnil in dognal, rekoč: "Noben dinamit. Pač pa kokain. Lep, snežnobel, pristen kokain."

Zdaj so naglo razdeljali blago: dobili so veliko množico, petdeset kilogramov kokaina, ki so ga zlikovci hoteli vtihotapiti z letalom čez mejo. Obvestili so mehiško policijo in prijeli dona Alfonsa. Spet se je

KJE JE —

FRANK PALČIČ, doma od Loža. Pred 31. leti sva skupaj potovala iz starega kraja; on je potoval prvič, jaz pa že tretjič in bi rad izvedel za njegov naslov. Zato prosim, če kdo ve, da mi javi, ali naj se mi pa sam oglašim. — John Košak, Box 42, Aurora, Minn. (2x)

NAJNOVEJŠE BOMBN O LETALO

Vojna mornarica Združenih držav si je nabavila več bombnih letal, kakoršno vidite na sliki. Letala so Curtissova izdelka.

razjokal ko takrat ob slovesu na letališču. Toda oblasti niso nič razumele te ljubezni in so izročile tihotapec z mamilu sodišču.

KRVNIK MORILEC

V Korneuburgu v Avstriji so obsodili na 10-letno ječo neko Marijo Fuerstovo, ženo Alojzija Fuersta, ki je bil za svetovne vojne avstrijski vojaški krvnik. Fuerst je pred nedavnem zvalil dva otroka, med njima svojega lastnega, k sebi, ju istočasno z vsako roko prijel za vrat in dvignil v zrak. Tako ju je držal in stiskal za grlo, dokler se nista zadušila. Potem je trupli odnesel v podstrežje in zapovedal svoji ženi, naj zakuri ogenj.

Njegova žena je gledala ves prizor od začetka do konca, preiskava pa je še dognala, da je bilo v obeh malih žrtvah brčkone še neka sled življenja, ko ju je poživiljeni mož vrgel v ogenj. Fuerst se je kazni odtegnil s tem, da se je v preiskovalnem zaporu obesil. Pri razpravi je skušala njegova žena tajiti, da bi bila prisostvovala in sodelovala pri strašnem zločinu, pa se je morala pod težo dokazov končno vdati.

BEDNI KONEC KRALJEVEGA SVETOVALCA

V bolnišnici v Jassyju je umrl pred kratkim Juon Igirou-seanu v največjem pomanjkanju in siromaštvu. Pokojnik je bil nekoč zelo ugleden mož in eden prvih svetovalcev pokojnega rumunskega kralja Karola I. Imel je tedaj v okolici Bukarešte krasne gradove in palače ter je bil večkrat izvoljen za poslanca in senatorja. Ob izbruhu svetovne vojne se je umaknil na svojo posestvo, utrpel pa je kmalu tako velike izgube, da je njegovo na deset milijonov lejev cenjeno premoženje skopnelo v nič. Ko je obubožal, se je podal na ulico, prosil miloščine. Nedavno so ga zaradi popolne izčrpanosti pobrali in oddali v bolnišnico, kjer je zdaj sklenil svoje nekoč ugledno življenje.

RAZTRESeni BERAČEV MANAGER

Vneki hotelski sobi v norveškem mestecu Arendalu, je odkrila strežnica pri pospravljanju pol blazino zavitek s 4.000 norveškimi kronami. Denar je izročila policiji. Kmalu potem je prišel ves razburjen pozabljeni gost. V splošno presenečenje se je mož predstavil kot "manager" nekega slepega berača, ki s svojo lajno že dve leti roma okrog. Trdil je, da izvira ta vsota iz neke dediščine.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Znanstveni in . . . Poučni Spisi

AHN'S NEW AMERICAN INTERPRETER. — Trda vez. 279 strani. Cena . . . 1.40
Učna knjiga za Nemce in za one, ki so nemščine zmožni.

AMERIKA IN AMERIKANCI. Spisal Rev. J. M. Trunk. 608 strani. Trda vez. Cena . . . 5.—
Opis posameznih držav; priseljevanje Slovencev; njihova društva in druge narodne ustanove. Bogato ilustrirano.

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO. Sestavil dr. F. J. Kern. Vezano. Cena . . . 2.—
BURSKA VOJSKA. 95 strani. Cena . . . 40
BALKANSKO TURSKA VOJNA. 181 str. Cena . . . 30
BONTON. 280 strani. Cena . . . 1.50
Knjiga o lepem vedenju, govorjenju in oblačenju v zasebnem življenju.

BODOČI DRŽAVLJANI naj naroče knjižico — "How to become a citizen of the United States".

STATES. V tej knjižki so vsa pojasnila in zakoni za naseljenke. Cena . . . 50
MALA KNJIŽKA Z VPRAŠANJI. Cena . . . 15

BREZPOSELNOSTI IN PROBLEMI SKRBEŠTVA ZA BREZPOSELNE. 75 strani. Cena . . . 35

BOJ NALEZLJIVIM BOLEZNIM. Spisal dr. Jos. Tičar. 155 strani. Cena . . . 75
Opisi važnih kužnih bolezni z navodili za nego bolnikov. S slikami.

CERKNIŠKO JEZERO IN OKOLICA. Spisal M. Kabaj. Trda vez. 75 strani. Cena . . . 1.20
V knjižki je 21 slik in en zemljevid. Zgodovina in pripovedke o naravnem čudu, kakršnih je le malo na svetu.

DENAR. Spisal dr. Karl Engliš. 236 strani. Cena . . . 80
Denarni problem je zelo zapleten in težaven in ga ni mogoče storiti vsakomur jasnega. Pisatelj, ki je znan česki narodnogospodarski strokovnjak, je razširil svoje delo tako, da bo služilo slehernemu kot orientacijski spis o denarju.

DOMAČI VRT. Spisal M. Humek. 234 str. Cena 1.20
Splošno vrtnarstvo; posebno vrtnarstvo; sadno drevje; kako vrt krasimo; navodila za sobne rastline. 102 slike.

DOMAČI ZDRAVNIK. Spisal S. Kneip. 240 str. Trda vez. Cena . . . 1.50
Broš. cena 1.25
Navodila slovitega župnika, ki je zdravil najrazličnejše bolezni z navadnimi pripomočki. Opis bolezni. Slike.

DO ORHIDA DO BITOLJA. 166 strani. Cena . . . 70
Zanimiv potopis s slikami tistih krajev naše stare domovine, ki so Slovincem le malo znani.

GOVEDOREJA. Spisal R. Legvart. 143 strani. S slikami. Cena . . . 1.50

GOSPODINJSTVO. Spisala S. M. Purčaj. S slikami. 296 strani. Cena . . . 1.20
Knjiga se odlikuje po svoji izbrani vsebini in veliki koristi, ki jo nudl ženam in dekletom v vseh vprašanih gospodinjstva.

GOSTILNE V STARI LJUBLJANI. 51 strani. Cena . . . 60
Podroben opis starih ljubljanskih gostiln, s katerimi je v gotovi meri zvezana zgodovina slovenske prestolice.

GRŠKA MITOLOGIJA. 311 strani. Cena . . . 1.—
Opis božanstev, v katera so verovali stari Grki.

IZ TAJNOSTI PRIRODE. 83 strani. Cena . . . 50
Poljudni spisi o naravoslovju in zvezloznanstvu.

IZBRANI SPISI ZA MLADINO. Spisal Franc Levstik. 220 strani. Cena . . . 90
Levstik. 220 strani. Cena broš. . . 90 vez. 1.10

JUGOSLAVIJA. Spisal Anton Melik. Prvi in drugi del obsejata 321 strani.
Cena: I. Del . . . 80. II. Del . . . 80

Zemljepisni pregled: natančni podatki o prebivalstvu, gorah, rekah, poljedelstvu.

KRATKA SRBSKA GRAMATIKA. 68 strani. . . 30
KRATKA ZGODOVINA SLOVENCEV, HRVATOV IN SRBOV. 95 strani. Cena . . . 30

KNJIGA O LEPIM VEDENJU. (Urbani.) Vez. 1.25
KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU. 111 str. . . 50
KUBIČNA RAČUNICA. Trda vez. 144 str. Cena . . . 75
Navodila za izračunavanje okroglega, rezanega in tesanega lesa.

LEVSTIKOVI IZBRANI SPISI, poezije. 306 str. Cena . . . 70

LEVSTIKOVI IZBRANI SPISI. 332 strani. Cena . . . 70
V teh treh knjigah je zbrano vse književno delo našega velikega kritika, pesnika, pisatelja in jezikoslovca.

LIBERALIZEM. Spisal V. Hobhouse. 126 str. Politična študija, ki nazorno prikazuje smernice nekoč tako važne angleške politične stranke.

MISTERIJ DUŠE. Spisal dr. Franc Goesti. — 275 strani. Cena . . . 1.—
Razprava o blaznosti in posledicah plančevanja.

MATERIJA IN ENERGIJA. Spisal dr. Lavo Čermelj. S slikami. 190 strani. Cena . . . 1.25
Nauk o atomih, molekulah in elektronih. Poljudno pisana razprava o izsledkih moderne znanosti.

MLEKARSTVO. Spisal Anton Pevc. S slikami. 168 strani. Cena . . . 1.—
Knjiga za mlekarje in ljubitelje mlekarstva sploh.

NASVETI ZA HIŠO IN DOM. 410 strani. Cena 1.—
Ta knjiga nudi nasvete, kako ravnati v raznih vprašanih in neprilikah, ki se dnevno pojavljajo v delokrogu gospodarja in gospodinje in je torej vest svetovalec v vsakem domu.

NAROD, KI IZUMIRA. 101 strani. Cena . . . 40
Poljuden opis najsevernejšega naroda na svetu, njegove šege in navade.

NAŠA PRVA KNJIGA. Spisal Pavel Pfler. 60 strani. Trda vez. Cena . . . 75
To je nekak slovenski abecednik, sestavljen po vzoru ameriških učnih knjig. S slikami. Primerno za otroke, katere hočete naučiti slovenskega pravopisa.

NAJVEČJI SPISOVNIK. 150 strani. Cena . . . 75
Knjižica vsebuje veliko zbirko ljubavih in ženitnih pisem.

NOVA VELIKA ARABSKA SANJSKA KNJIGA. 308 strani. Cena . . . 1.50
To je najpopolnejša sanjska knjiga, sestavljena po najboljših arabskih in egiptovskih virih. S slikami.

VELIKA SANJSKA KNJIGA. S slikami. 256 strani. Cena . . . 90
SANJSKA KNJIGA. S slikami. 100 strani. Cena . . . 60

OJAČEN BETON. 123 strani. Vezano. Cena . . . 50
OB 50-LETNICI DR. JANEZA EV. KREKA — 94 strani. Cena . . . 25
Napisano v spominu možu, ki je prvi med nami uspešno propagiral veliko idejo jugoslovanstva.

OBETNO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vez. . . 2.50
Knjižica je namenjena v prvi vrsti za stavbo, umetno in strojno ključavničarstvo ter železnicarstvo.

ODKRITJE AMERIKE, spisal H. MAJAR. Trije deli: 162, 141, 133 strani. Cena mehko vez. . . 60
Cena vezane . . . 50

Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih.

PO GORAH IN DOLINAH. Spisal Pavel Kunaver. 197 strani. Cena . . . 80
V knjižki so opisane lepote naše slovenske domovine. Krase jo krasne slike naših najlepših krajev.

PRAKTIČNI RAČUNAR. Trda vez. 251 str. . . 75
Priručna knjižica, ki vsebuje vse, kar je pri nakupu in prodaji potrebno.

PRAVILA ZA OLIKO. 142 strani. Cena . . . 65
Nasveti in navodila, kako se je treba obnašati v družbi.

PROBLEMI SODOBNE FILOZOFIJE. Spisal dr. F. Veber. 341 strani. Cena . . . 70
Knjižko toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti z glavnimi črtami sodobne filozofije.

PSIHIČNE MOTNJE NA ALKOHOLSKI PODLAGI. Spisal Ivan Robida. 183 strani. Cena . . . 75
Strokovnjska razprava o posledicah preoblegla zauživanja alkohola.

RUSKI REALIZEM. Spisal dr. Ivan Prijatelj. 413 strani. Cena . . . 1.50
V knjižki so opisani predhodniki in idejni utemeljitelji te svojevrsne ruske struje.

RADIO. 244 strani. Cena . . . 1.75
Kdor se zanima za radio aparate, ne more te knjige pogrešati. Spisal jo je strokovnjak, profesor Andrej. S slikami.

RAČUNAR. 266 strani. Vezano. Cena . . . 75
S pomočjo te knjige vam je mogoče naglo izračunati obresti od pol odstotka do dvanajstih odstotkov. Vsebuje tudi dodatek o meri in teži.

STANLEY V AFRIKI. 122 strani. Cena . . . 50
Doživljaji slavnega raziskovalca, ki je prvi raziskal "črni kontinent".

SPOMINI. (Spisal Jože Lavtžar.) 243 strani. Cena . . . 1.50
V tej knjižki obuja naš znani potopilec župnik Lavtžar spomine na svoja brezštevilna potovanja.

SVETO PISMO STAREGA IN NOVEGA ZAKONA. 799 in 223 strani. Trda vez. Cena 3.—

SLOV.-ANGLEŠKI IN ANGLEŠKO-SLOVENSLOVAR. 148 strani. Cena . . . 90

SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR. 143 str. Cena . . . 40
Druga polovica knjige vsebuje nemško-slovenski slovar in kratko slovnico slovenskega in nemškega jezika.

SLOVENSKA KUHARICA. S. M. T. Kalinšek. OSMO POMNOŽENA IZDAJA. 728 strani, lepo trdo vezana. Cena . . . 6.—

SPRETNJA KUHARICA. 248 strani. Vezana. Cena 1.45
V knjižki je nad šeststo najvažnejših kuharskih navodil.

SPOL, LJUBEZEN, MATERINSTVO. Cena . . . 50
Knjižico je spisal prof. dr. Zabor ter je namenjena dekletom v starosti štirinajstih let.

SPOLNA NEVARNOST. Cena . . . 25
Na šestnajstih straneh je dr. Franc Derganc nakratko pojasnil nalezljive spolne bolezni.

UČNA KNJIGA LAŠKEGA JEZIKA. 147 str. Cena . . . 60
Knjiga vsebuje tudi slovnico in kratek slovar.

UČBENIK ANGLEŠKEGA JEZIKA. — Slovnica in slovar. 205 strani. Cena broš. . . 1.25
Vezano . . . 1.50

UVOD V FILOZOFIJO. Spisal dr. Franc Veber. 352 strani. Cena . . . 1.50

VELIKI SLOVENSKE SPISOVNIK. 437 strani. Vezano. Cena . . . 1.25
Zbirka pisem, listin in vlog za zasebnike, trgovce in obrtnike.

VOŠČILNA KNJIŽKA. 93 strani. Cena . . . 50
Zbirka voščilnih listov in pesmic k godovom, novemu letu in drugim prilikam.

VOJNA Z JUGUROTO. 123 strani. Cena . . . 50

VALENTINA VODNIKA IZBRANI SPISI. — 100 strani. Cena . . . 30

VALENTIN VODNIK SVOJEMU NARODU. — 48 strani. Cena . . . 25
V prvi knjižki so pesmi in basni, dočim ga nam je v drugi knjižki predstavil Vodnika dr. Ivan Pregelj kot pesnika, zgodovinarja, govornika, glasbenika in časnika.

VODNIKOVA PRATIKA za leta 1927. 128 str. Cena . . . 50
Zbirka zanimivih spisov, ki so trajna pomena.

VODNIKI IN PREROKI. 128 strani. Cena . . . 60
Knjižica je izšla v založbi Vodnikove družbe ter vsebuje življenjepisne mož, ki so s svojim delom privedli slovenski narod iz suženjstva v svobodo.

ZNANSTVENA KNJIŽNICA. 78 strani. Cena . . . 35
Zanimivosti iz ruske zgodovine in natančen opis vojaške republike zaporoških kozakov.

PRODANE DUŠE

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

Rozi postane srce težko. Ni je mučilo malo, da je teti Heleni sedela nasproti s tajnostmi in mislimi na beg. Njen čut se je zgrajal nad tem, toda rekla si je, da mora tako biti. Zato stisne zobe in molči. Ako jo je kdaj hotela objeti bojazen, da gre s tujimi ljudmi v širni svet, tedaj se je vedno tolažila z mislijo, da ima v Argentini sorodnico. Iz Buenos Aires ji bo pisala in ji tudi odkrito povedala, zakaj je odpotovala iz domovine in potem ji bo mogoče še prišla nasproti kot prijazna sorodnica. Saj mora sama najboljšo vedeti, da se ni smela pustiti prodati.

Skratka, navzlic zaničevalemu govorjenju tete Helene o teti Josipini je Rozi ostalo tiho upanje, da bo pri njej našla naklonjenost sorodnice. Tako zelo trdosrčna ne bo, ker ji Roza ni nikdar prizadela nič slabega. In njen oče jo je vedno imenoval kot ljubezno, junaško bitje in v svojem očetu je Roza mnogo bolj verjela kot stricu Herbertu in teti Heleni. In tako je poteklo osem dni mnogo prenapetosti. Roza se je morala pripraviti. Na dan, predno je hotela skrivaj oditi iz hiše, je Roza na Petrijeva nasvet prenesla svoje stvari na postajo in jih je izročila v garderobo.

Ves čas se je Roza tresla v bojazni, da bo stric opazil, da so njene listine izginile. Toda to se ni zgodilo. Nič ni stopilo Rozini nameri na pot. Zadnji večer Roza še napiše pismo na strica in teto. To pismo se je glasilo:

"Dragi stric, ljuba teta!

Odpustite mi, da Vajine želje, da bi postala žena gospoda Burgerja, nisem mogla izpolniti. Povedala sem Vama, da bi mnogo rajši umrla kot pa bi bila njegova žena to sem rekla resno. Nemogoče mi je. In ker sta me hotela k temu prisiliti, mi ne preostane nobena druga izbira, kot da vaju skrivaj zapustim. Tudi Vama ne maram biti več v breme in sem si poiskala službo. Kakor hitro izpolnim svoje enoinvajseto leto, bosta slišala o meni, kje se nahajam. Ni Vama treba imeti nikakih skrbi zaradi mene, kajti dobila sem zelo lepo službo kot strežnica neke stare dame in upam, da se bom prebila skozi življenje in vama ne bom več v nadlego. Ako sem Vama še kaj dolga, tedaj vaju prosim, da vse, kar je še ostalo od zapuščine mojih starišev, smatrate za svojo lastnino. S tem upam, da sem poravnala svoj dolg. Ne hudujta se na mene ter prosita tudi gospoda Burgerja, da mi oprost, da njegove ponudbe ne morem sprejeti. Zahvaljujem se Vama za ves trud in vse skrbi, ki sta jih imela zaradi mene ter vaju v hvalečnosti pozdravlja

Vajina nečakinja Roza."

Ko skončala pismo, se globoko oddahne in se nekoliko sramuje, da je hotela skrivaj pobegniti od hiše. Toda drugače je ne bi pustili, to je vedela. Mnogo ni spala to noč v hiši, v kateri je nekdanji s svojimi stariši živel kot srečen otrok.

Zjutraj je zgodaj vstala, je po vseh sobah nekoliko pospravila ter je medtem vedno kot v slovo gladila ta ali oni predmet, na katerega jo je vezal kak spomin. S pisalne mize je skrivaj vzela pečatni prstan svojega očeta. Iz mize za šivanje je vzela zlati naprstnik, katerega je vedno rabila njena mati in katerega si je prilastila teta Helena, kakor marsikaj drugega, ker je bila last njene pokojne matere.

Naenkrat je bilo pol devetih — čas, ko je vsak dan šla iz hiše, da je nakupila za obed. Strese se, ko pomisli, da bi ji mogla ravno danes teta Helena zabraniti, da ne bi mogla iz hiše. S svojimi mislimi povsem drugod sa razgovarja s teto, kaj naj skupi in slednjič je bilo tudi to prestano. Naglo hiti Roza v svojo sobo in si obleče najboljšo obleko, ki jo je hotela nositi na pot. Vedno je bila v strahu, da ji bo prišla teta na pot in bi jo vprašala, zakaj ima na sebi najboljšo obleko, ko gre na trg. Pa vse to se ni zgodilo. Teta Helena je sedela v svoji sobi in brala časopis.

Naglo potisne Roza lepi klobuček na svojo plave lase. Zelo lepa je bila, kajti Roza je bila med onimi redkimi ženami, ki je bila lepa tudi v pripristi obleki. In zapusti hišo, v kateri je preživela svoja solčna otroška leta in žalostno mladost. S tresočimi koleno gre po stopnicah in zdi se ji, kot bi tudi sedaj morala biti pri njej oče in mati. Prosi ju za blagoslov za svoje dejanje in naglo gre dalje.

Pismo na strica in teto je pustila sredi mize v svoji sobi. Vedno v strahu, da bi jo mogel kdo še zadržati, naglo hiti do podružnice železnice ter kupi vozni listek. Zadnje dni je prodala materino brošo, da bi imela pri rokah kaj denarja. Ostali nikit svoje matere je z denarjem, ki ga je dobila za brošo, skrila v mošnjček pod obleko, samo malo denarja je imela v svoji mali denarnici. Upala je, da se ji od preostalega naklita ne bo treba ločiti, razun v največji sili.

S podružnico železnice naglo pride v hotel, v katerem sta jo Petrijeva pričakovala. Prav prijazno jo pozdravita, in kmalu nato pride tudi Marta Prelerjeva. Obe dekleti morate s Petrijem zajtrkovati in pri tem jima Petri izroči potne in vozne listke do Hamburga.

"Z mojo ženo morete takoj odpotovati s prvim vlakom do Hamburga ter greste takoj na parnik, jaz pa sem zaradi trgovskih poslov še do večera tukaj zadržan ter se bom odšel z večernim vlakom. Mislim, gospica Rihar, da vam je prav, ako čim prej zapustite Berlin."

Roza hvaležno prikloni glavo. "Seveda rada, toda ne maram biti kriva, če se morate zaradi tega ločiti od svoje gospe soproge."

"Zaradi tega si ne delajte nikakih skrbi, tudi nama je popolnoma prav, ker svoje žene pri svojih zadnjih poslih ne morem potrebovati."

In tako se pelje gospa Petrijeva z obema dekletoma na železniško postajo, kjer so najprej oddale prtljago.

Brez slutnje, v kake roke ste prišle, stopite obe dekleti z gospo Petrijem v vlak. Rozi bi prav gotovo bilo zelo tesno pri srečanju, ako ne bi Marta Prelerjeva s svojim humorjem skrbelo za to, da ji je včasih smeh pregnal žalostne misli.

Voznja poteče popolnoma prijetno. Vlak ni bil natlačen. Marta je bila vedno vesela, četudi so jo kot siroto pehali po svetu.

(Dalje prihodnjik.)

ZDRAVNICA V STAREM VEKU

O marsikateri značilni stvari socialnega javnega življenja v starem Rimu še vedno nismo dovolj poučeni. Sem spada brezdvomno javno delovanje poklicno izobraženih žena, pred vsem zdravnic v rimski državi. Študij napisov na rimskih nagrobnih kamnih kakor tudi znamenito delo Corpus inscriptionum latinarum nas zlasti pouči o tem plodnem delovanju ženskih zdravnikov v starem Rimu. Corpus inscriptionum nam odkriva marsikatero poglavje iz javnega in zasebnega življenja v starem Rimu ter nam kaže to življenje v čisto drugačni luči, kakršni pa smo bili doslej navajeni gledati življenje starega Rima. Delo žensk v rimski državi za javni blagor in kulturo je bilo intenzivno. Zlasti uvaževane so bile zdravnice.

Naletimo na cele vrste nagrobnih spomenikov, ki imajo vklesano ime pokojne ter njen poklic: medica (zdravnica). Ne smemo pa misliti, da je označeval ta poklic "medica" morda babico, latinsko obstetrix, kajti tudi s tem poklicem obstetrix (babica) najdemo napise na kamenitih nagrobnih spomenikih tedanjega Rima. Zdravnice (medicae) so bile libertae, svobodne žene, in večinoma grškega pokolenja, kakor se glasi n. pr. napis na nekem nagrobnem spomeniku: "Melitene medica Appulei," to je "Melitene zdravnica v hiši Appuleja", ali "Venuleia lib. Sosis medica", po naše "Venuleja, svobodna po poklicu zdravnica v hiši Sosa," ali dalje "Julia Pye, medica lib. Asste," slovensko "Julija Pye, zdravnica, svobodna, v hiši Asste," i. dr. napisi. Napis kakor "Terentia Niceni. Terentiae primae medicae liberta" nas pouči, da je bila Terentia asistentka neke druge zdravnice istega imena. Na mnogih drugih nagrobnih kamnih je vklesan na prvem mestu poklic pokojne, n. pr. zdravnica, nato sledi njeno ime, katero naj bi pozni rodovi častili, na drugem mestu stoji šele njena družinska pripadnost ter hiša njenega plodnosnega strokovnega udejstvovanja.

Delovanje ženske-zdravnice se je raztezalo, ako je zdravnica bila spretna, ne samo na hišo, ampak tudi na daljšo okolico. Kot hiša, v kateri je delovala zdravnica, ne smemo smatrati ozek družinski krog v da-

našnjem pomenu besede, temveč je bil to širok krog hišne pripadnosti, ki je vključeval vse hišno osebje, sužnje, sorodstvo, vso gospodarjevo rodovino. Največja čast in odlika za vsakega moškega ali ženskega zdravnika je bila, ako je bil sprejet (ta) v tako hišo, kjer je potem plodnosno deloval, kajti le visoki stanovi, bogati patriciji so imeli svoje domače telesne zdravnike (zdravnice), medtem ko je bil zdravnik nižjega ljudstva (vulgus) brez ugleda in spoštovanja.

V starem Rimu sta bili dve vrsti zdravnikov in zdravnic: domačini in tuji. Domači zdravniki so komajda prišli v poštev in še to pri nižjem ljudstvu (vulgus), ugledne patricijske rodbine pa so sprejemale v svojo hišo za stalne telesne zdravnice tuje, ki so se šolali v Grčiji in ondi obiskovali znamenite šole za medicinsko vedo. Domačini, ki se je hotel uveljaviti na rimskih tleh, je moral iti v grške medicinske šole, da je potem bil sprejet v hišo katerega premožnega rimskega patricija.

Napis na nekem nagrobnem kamnu iz Capue nam priča, da so bile v Rimu ženske tudi profesorice medicinske vede, da so ustanovljale šole za medicinsko znanost in ondi poučevale v tej stroki mladi naraščaj. Napis se glasi: "Scantia Redempta, antistes disciplinae in medica", slovensko: "Scantia Redempta, visoka učiteljica (sedaj bi jih nazivali profesorje-ice) medicinske stroke." Pa ne samo v bogatih in velikih hišah rimskih patricijev so bili nameščeni ženski zdravniki, temveč celo na cesarskem dvoru, o čemer nam sporoča napis: "Secunda Livillaes medica". Livilla je bila sestra cesarja Caligule. Neki drugi nagrobni napis govori naravnost o cesarjevi telesni zdravnici, caesaris medica, še drugi napis pa priča celo o pobožanstvenju pokojne zdravnice, ki je bila svojemu možu ljubljena žena: "Deae sanctae meae Primillae medicae," t. j. "moji sveti boginji Primili, zdravnici."

Spričo velikanskega ugleda, ki so ga uživale ženske-zdravnice, ni bilo nič čudno, ako so mnoge zdravnice v svojem poklicu jako obogatele. Neki napis nam poroča o zdravnici Metiliji Donati v Lyonu, ki je ogromno premoženje poklonila

Za petdeset centov ni mogoče kupiti bogve kakšno darilo. Vaš prijatelj pa bo gotovo vesel, ako mu podariti Slovenko - Amerikanski Kalendar.

neki ustanovi. Da so delovale zdravnice tudi izven Rima in prave Italije, je umljivo saj so jih spričo velikanskega slovesa v medicinski stroki klicale razne province rimskega imperija. Nešteti nagrobni spomeniki glasno govorijo, da so se ravno ženske zdravnice v svoji stroki sijajno obnesle, da so jih vabile bogate province rimskega imperija medse, pa tudi, da so žene-zdravnice v teh provincah ustanovljale šole, kjer se je izobraževal medicinski naraščaj. Tako imamo tudi podatke o neki jako sloveči zdravnici iz Pesaro in Madrida v Španiji.

Zdravnice so bile deležne ne samo največjega spoštovanja tedanjega sveta, temveč so bile med njimi ženske, ki so dosegle tudi najvišjo stopnjo človeške sreče na zemlji. V Veroni je neki nagrobni spomenik, ki nosi sledeči napis: "Cornelius Meliboeus sibi et Sentiae Elidi medicae contubernali." Ta spomenik je zanimiv zaradi napisa v starolatinskem dialektu ter nam govori o srečnem par, ki se je združil ne samo na zemlji, ampak hoče biti združen tudi po smrti.

Razen teh epigrafičnih dokumentov o eksistenci in delovanju ženskih zdravnic v starem Rimu najdemo še globlji dokaz posebnega poveljevanja žene kot svecenice zdravniške vede v kultu ženskega duhovništva.

Omenjam n. pr. kult boginje Bona Dea (Dobra boginja). Naj omenim še boginjo Damijo (Damia), katero so često isto-vedili z boginjo zdravja Hygea (od tod ime higijsna). Hygea je bila obenem boginja vsega zdravilstva. Njen simbol je bila kača. Duhovnice boginje Damiae so bile obenem zdravnice in so imenovale damiatrice. t. j. zdravnica boginje Damiae. Najbolj slavna svetišča te boginje so bila v Epidauru, Trojenu, Aigini in Tarentu, kjer so bile duhovnice teh svetišč sloveče zdravnice. Iz Tarenta se je razširil kult te boginje v drugi polovici 3. stol. pred Kr. tudi v Rim. Zanimivo je, da je bila v Rimu, v svetišču te boginje Damiae tudi lekarna, prva lekarna v Rimu sploh, v kateri so zdravnice-duhovnice prirejale zdravila.

V kolegijah Dobre boginje (Collegiae Bonae Deae) so poučevale profesorice tudi farmacijo ter so se nazivale magistrae. Kult Dobre boginje (Bonae Deae), ki so v njenih svetiščih delovale sloveče zdravnice, se je kmalu raztegnil iz Rima na Aquilejo in druge kraje; ta kult "Dobre boginje" je bil prvo ljudsko zdravilišče, nekak sanatorij, kjer so zdravile bolnike večje zdravnice.

S tem je dokazano, da so bile ženske zdravnice v starem Rimu v visokih časih, da so si svojo zdravniško umetnost pridobile veliko zaupanje ljudstva ter so se v svojem poklicu tudi gmočno zelo opomogle, bližnjim pokolenjem pa so ostale v najlepšem, hvaležnem spominu.

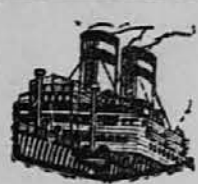
DRSANJE PO ROKAH

V nekem londonskem varietetu nastopa mlad artist z umetnijo, s katero se ne more ponasjati noben oficijalni mojster v

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

110 WEST 15th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

- 8. januarja: Aquitania v Chebourg
- 10. januarja: Europa v Bremen
- 11. januarja: Ile de France v Havre Vulcanina v Trst
- 15. januarja: Washington v Havre
- 18. januarja: Lafayette v Havre Rex v Genoa
- 22. januarja: Majestic v Cherbourg
- 24. januarja: Bremen v Bremen
- 25. januarja: Champlain v Havre
- 29. januarja: Ile de France v Havre
- 31. januarja:
- 2. februarja: Conte di Savoia v Genoa
- 5. februarja: Majestic v Cherbourg
- 8. februarja: Rex v Genoa
- 12. februarja: Washington v Havre Bremen v Bremen
- 14. februarja: Berengaria v Cherbourg
- 15. februarja: Champlain v Havre
- 19. februarja: Europa v Bremen
- 19. februarja: Europa v Bremen
- 20. februarja: Majestic v Cherbourg
- 21. februarja: Ile de France v Havre
- 26. februarja: Manhattan v Havre Aquitania v Cherbourg
- 29. februarja: Conte di Savoia v Genoa

JOHN L. LEWIS,

predsednik United Mine Workers of America, je nedavno odstopil kot podpredsednik Ameriške Delavske Federacije. Rekel je, da se bo boril za industrijski unionizem, kateremu bi se priključilo do 40 milijonov ameriških delavcev, ki danes še ni so organizirani.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno da kdaj imate plačano naročnina. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opombe in račune smo razposlali za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko ne potrebnega dela in stroškov, za to Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali je pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Lauslin
- COLORADO: Pueblo, Peter Cullig, A. Saffig Walsenburg, M. J. Bayuk
- INDIANA: Indianapolis, Fr. Zupančič
- ILLINOIS: Chicago, J. Bevil, J. Lukanich Olcero, J. Fabian (Chicago, Olcero in Illinois)
- Joliet, Mary Bambich, Joseph H. vat
- La Salle, J. Spellich Mascoutah, Frank Augustin North Chicago, Jozo Zelenc
- KANSAS: Girard, Agnes Moenik Kansas City, Frank Zagar
- MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec Steyer, J. Černo (na Penna. W. Va. in Md.)
- MICHIGAN: Detroit, Frank Stolar

- MINNESOTA: Chisholm, Frank Gouze Ely, Jos. J. Peschel Eveleth, Louis Gouze Gilbert, Louis Vessel Hibbing, John Povše Virginia, Frank Hrvatic
- MONTANA: Roundup, M. M. Panian Washoe, L. Champa
- NEBRASKA: Omaha, P. Broderick
- NEW YORK: Gowanda, Karl Strishna Little Falls, Frank Kassa
- OHIO: Barberton, Frank Trobe Cleveland, Anton Bobek, Chas. Manger, Jacob Resnik, John Slapnick Girard, Anton Nagode Lorain, Louis Balant, John Warren, Mrs. E. Rachal Youngstown, Anton Kl...
- OREGON: Oregon City, Ore., J. Koblar
- PENNSYLVANIA: Broughton, Anton Ipavec Claridge, Anton Jerina Conemaugh, J. Brezovec Export, Louis Supančič Farrel, Jerry Okorn Forest City, Math Kamin Greensburg, Frank Novak Johnstown, John Polants Kravay, Ant. Tauselj Luzerne, Frank Balloch Manor, Frank Demshar Midway, John Zast Pittsburgh, J. Pogacar Presto, F. B. Demshar Steelton, A. Hren Turtle Creek, Fr. Schiffrer West Newton, Joseph Jovan
- WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Frank Sheboygan, Joseph Kakec
- WYOMING: Rock Springs, Louis Tancher Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik ima potrdilo na svojo karto, katero je prejel. Zastopnika, oja kom tople priporočamo.

UPEAVA "GLAS NARODA"

Poleg poučnih knjig, muzikalij, iger, pesmi itd., imamo v zalogi precej nabornih knjig, predvsem

Molitvenike

v krasni vezi, importiranih iz starega kraja.

Slovenski molitveniki:

SVETA URA

- v platno vez 90
- v fino usnje vez 150
- v najfineše usnje vez 180
- v najfineše usnje trda vez 180

SKRBI ZA DUŠO

- v platno vez 90
- v fino usnje vez 150
- v najfineše usnje vez 180

RAJSKI GLASOVI

- v platno vez 90
- v usnje vez 120
- v fino usnje vez 150
- v najfineše usnje vez 180

KVIŠKU SRCA

- v imitirano usnje vez 90
- v usnje vez 120
- v fino usnje vez 150
- v najfineše usnje vez 180
- v bel celoidni vez 120

NEBESA NAŠ DOM

- v ponarejeno 120
- v najfineše usnje vez 150
- v najfineše usnje trda vez 150

Hrvatski molitveniki:

- Učehaj starosti, fina vez 120
- Slava Bogu, a mir ljudem fina vez 150

Angleški molitveniki:

(ZA MLADINO)

- Child's Prayerbook: v barvaste platnice vezano 30 v belo kost vezano 110
- Come Unto Me v platnice vezano 30 v belo kost vezano 35
- Key of Heaven v fino vezano 35 v usnje vezano 70 v najfineše usnje vezano 120

Angleški molitveniki:

(ZA ODRASLE)

- Key of Heaven v celoidno vezano 120 v celoidno najfineše vez 150 v fino usnje vezano 150
- Catholic Pocket Manual: v fino usnje vezano 130
- Ave Maria: v fino usnje vezano 140

KNJIGARNA "GLAS NARODA"